

Canapost, que formava part del municipi de Peratallada abans del naixement de Forallac, és un reduït nucli de població situat als peus d'uns pujols poc enlairats, de formes suaus i arrodonides, a les estribacions est-meridionals de les Gavarres. Aquest nucli el formen una dotzena escassa de masies bastides a la vora de l'església parroquial de Sant Esteve, un dels monuments arqueològics més importants de la comarca. Alguns altres masos, dispersos, pertanyen també a aquesta parròquia. Al poble s'hi arriba per una bonica carretera que surt de Vulpellac i porta cap a Peratallada i Ullastret. Queda separat del nucli de Peratallada pel puig d'en Torró.

El lloc de Canapost s'esmenta en un document de l'any 901 amb el nom de *Caneposto*. En la fundació de la vida canònica a la Seu de Girona, de l'any 1019, s'al·ludeix a un alou de la parròquia de Canapost. L'etimologia del topònim no resta, per ara, aclarida. S'ha dit, tanmateix, que can
a p
ot tenir sentit de fita o pedra de camí, suposició que s'avindria amb l'emplaçament del lloc a la vora d'un antic viarany.

Paradís arqueològic

A Canapost s'hi pot comprovar, gràcies a les diverses restes arqueològiques conegudes, la continuïtat de poblament, almenys des de l'època romana fins als nostres dies. S'hi conserven algunes restes de gran interès, com el sepulcre alt medieval o cista del Mas Puig-sec —sepultura antropomòrfa asimètrica excavada a la roca que era assenyalada exteriorment amb lloses verticals— o les pedreres conegudes com a Clots de Sant Julià, que probablement van ser explotades en una època anterior a la romanització i durant l'alta edat mitjana, època en què sembla que s'hi va construir un santuari rupestre. A ponent dels clots, vora el Mas Ral, hi ha un altre paviment arqueològic amb ceràmica ibèrica. També es conserven les traces d'un tram del que va ser l'antic camí d'Empúries, un de les principals vies romanes que comunicava aquesta vil·la amb Girona. D'altra banda, a migdia de l'església de Sant Esteve i les masies properes, hi han aparegut restes de poblament romà. Tot plegat forma un conjunt de gran interès i atractiu arquitectònic i arqueològic.

Puig dels Socors

Un altre indret significatiu el trobem al Puig dels Socors. El vessant nord-est s'hi han localitzat restes de poblament pre-romà, just on ara s'hi troben les ruïnes de la capella de la Mare de Déu dels Socors. Aquest és un indret molt recomanable per al visitant, sobretot per la vista que hi ha. Josep Pla descrivia així l'indret: «Els socors constitueix un mirador excel·lent per contemplar aquest tros de terra romànica, d'un pàlpit medieval tan vivent i d'una qualitat de paisatges excelsa. Des del pujolet veurem les muralles i torres de Peratallada, Palau-sator,

Boada, Pals, Castell d'Empordà, Llavià, entre les terres d'una gràcia divina.»

L'església de Sant Esteve

L'element més conegut del poble és sens dubte l'església parroquial de Sant Esteve, que sembla que havia estat dedicada anteriorment a Sant Clet, el tercer Papa. El monument actual presenta diferents estructures que pertanyen a successives etapes constructives. L'església està formada per dos edificis, un de pre-romànic i una altre romànic, juxtaposats, amb una torre-campanar, també romànica. Es conserva amb poques alteracions el temple primitiu d'una nau, que ha estat classificat dins el període pre-romànic II. Aquest magnífic edifici justifica per sí sol una visita a Canapost.